

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

**«ЗАМАНАУИ ҮЗДІКСІЗ КӘСІБИ
БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ТҮЛЕКТІҢ
ҚҰЗЫРЕТТІК ҮЛГІСІ»**

атты XLIII ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

17-18 қаңтар 2013 ж.

3-кітап

МАТЕРИАЛЫ
XLIII научно-методической конференции
**«КОМПЕТЕНТНОСТНАЯ МОДЕЛЬ
ВЫПУСКНИКА В СИСТЕМЕ
СОВРЕМЕННОГО НЕПРЕРЫВНОГО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»**

17-18 января 2013 г.

Книга 3

Алматы 2013

МӘСЕЛЕГЕ БАҒЫТТАЛҒАН БІЛІМ БЕРУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ

Жаңа ғасыр басындағы білім беру сапасын көтеру ісіне қойылатын негізгі талап жоғары деңгейдегі мамандар даярлау мен оқу процесін инновациялық түрде дамыту ісін жүзеге асыру болып табылады. Қазіргі кезде әлемдегі білім беру процесін инновациялық түрде дамытуға арналған бірнеше оқыту технологиялары бар, олар: *мәселеге бағытталған оқыту технологиясы* (Problem-based Learning) – ProblemBL; *кейске негізделген оқыту технологиясы* (Case-based Learning) – CaseBL; *жобаға бағытталған оқыту технологиясы* (Project-based Learning) – ProjectBL; *зерттеуге бағытталған оқыту технологиясы* (Inquiry-based Learning) – InquiryBL.

Мәселеге, яғни проблемаға бағытталған оқыту технологиясы – бұл оқу жоспарына сәйкес тьютор-тәрбиеші қадағалайтын, студентке бағытталған тәсіл, ол шәкірттерді теория мен практиканы біріктіре алатын зерттеу жүргізуге бейімдейтін және өмірдегі белгілі бір проблеманы шеше алатын білім беру мен соған орай дағды қалыптастыруды жүзеге асыруға тырысады. Мұндай көзқарастың табысты болуының межелік факторы – нашар құрылымдалған проблеманы және оны үйрететін тьютор-тәрбиешіні таңдап алып, оны жүзеге асырылу тәжірибесіне толық талдау ісін жүргізу болып саналады [1].

Бірсыпыра авторлар проблемаға бағытталған оқыту технологиясын табысты түрде іске асыруға керекті сипаттамалар мен ерекшеліктерді атап көрсетті. Мысалы, Boud пен Feletti (1997) [2] проблемаға бағытталған оқытудың философиясы, стратегиясы және тактикасы сипаттамаларын қарастыратын практикалар тізімін келтірді. Ал Duch, Groh және Аллен (2001) [3] ProblemBL технологиясында пайдаланылатын тәсілдерді сипаттап, жастардың сыни түрде ойлау қабілетін қамти отырып, күрделі практикалық проблемаларды талдап шешу барысында белгілі бір дағдыларды қалыптастырып дамытатын әдіс-тәсілдерді сипаттады. Олар керекті білім беру ресурстарын табуды, бағалауды және пайдалануды көрсетіп, кооперациялық түрде жұмыс істеп, тиімді қатынас құру істерін бейнелеп, алған білімдерін мазмұнды түрде пайдаланып, ары қарай өзін-өзі жетілдіре алатын дәрежеге жеткізу жолдарын баяндады.

Тоур және Sage (2002) [4] проблемаға бағытталған оқыту технологиясын зерттеу жұмысына қарай ұйымдастырылған күрделі практикалық проблемаларды шешуге бағытталаып, тәжірибеге негізделген оқып үйрену ісі екеніне назар аударады. Олар студенттерді қойылған мәселелердің шешімін таба алатын, проблеманың негізін бақылап талдауға ұмтылатын және соның барысында өздерін өздері алға жетелейтін деңгейге жақындайтынын көрсете білді. Hmelo-Silver (2004) [5] проблемаға бағытталған оқыту технологиясын нұсқаушы рөліндегі оқыту тәсілі ретінде сипаттады, мұнда студенттер жеңіл мәселелерді шеше отырып, тек бір ғана шешімі болмайтын күрделі проблемаларды талдауды үйренуге тырысады. Олар топтарда жұмыс істей жүріп, проблеманы шешу үшін нені оқып үйренуі тиіс екенін байқап, алған білімдерін іс жүзінде қолдануға бет бұрады.

Сонымен проблемаға бағытталған оқытудың негізгі сипаттамаларына мыналарды жатқызуға болады [1]:

- Студенттер алған білімдеріне жауапкершілікпен қарауы тиіс, мәселені шешу студентке жүктелсе, оның өзіне қояр талабы күшейе түседі.
- Проблемаға бағытталған оқу процесінде қолданылатын мәселені модельдеу ісінің құрылымы қолайсыз болуы керек, өйткені өмірдегі барлық мәселелер бір қарағанда қолайсыз болып көрінеді, әйтпесе олар проблемаға айналмас еді. Мәселе дұрыс құрылған болса, студенттердің оны шешуге деген ынтасы жоғары болмайды.
- Мәселені шешу барысында студенттер көптеген пәндерден алған білімдерін қатарластыра пайдалануы тиіс. Өйткені өмірдегі бір мәселені шешу үшін біз алған біліміміз бен тәжірибемізді толық пайдалануға тырысамыз. Проблеманы шешу негізінде істелетін жұмыстар нақты өмірмен байланыста болғаны көп көмегін тигізеді.
- Проблемаға бағытталған білім беру ісі оқу жоспарының дидактикалық бір бөлігі емес, оның педагогикалық негізі болуы тиіс.

Қорыта келгенде, проблемаға бағытталған оқыту технологиясында үйретуші ұстаз оқу процесін сүйемелдеп, шәкірттерден олардың ойлану қабілетінің даму бағытын (көзқарастарын) түсіндіруін күтеді, бірақ ол оқушыларға қойылған проблеманы шеше алатын ақпаратты толық бермейді – ондай мәліметті ізденушілер өздері табуға тырысуы керек.